

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala

Osavuosikatsaus 2/2023 tekstit

eOVK tiivistelmä

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan bruttoyksiköiden tulojen toteutuma on 78 prosenttia ja menojen toteutuma 59 prosenttia. Koko vuoden osalta tulojen ja menojen ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina. Nettoyksiköiden toimintakatteen toteutuma on 63, toimintakatteiden ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina.

Irtaimen omaisuuden määräraha on toteutumassa talousarvion mukaisena.

Talousarvion toteutuminen 2023

Toimialan talous on toteutumassa lähes käyttösunnitelman mukaisena. Tulotavoitetta voi vielä loppuvuodesta haastaa riski joutua palauttamaan hankeavustuksia puutteellisesti kohdentuvista henkilöstömenoista ja niiden oikaisemisen haasteista johtuen. Lisäksi hyvinvointialueen ostojen vähentyminen ja budjetoitua pienempänä toteutuva kurssitoiminta aiheuttanee budjettialituksen Aikuisopiston maksu- ja myyntituottoihin.

Menoissa ylityspainetta tuo yleinen kustannustason nousu. Haasteet henkilöstömenojen kohdistumisessa tuovat haasteita hankemenojen ja myös muiden palkkakulujen ennustamiseen.

Myönteisen erityiskohtelun ohjelman (MEK) talouden toteutuma on vielä alhainen johtuen rekrytointihidasteista sekä palkkakirjausten kohdistumisen haasteista.

Toimialan irtaimen hankinnat ovat toteutumassa suunnitellusti.

Toiminnan kehittäminen ja keskeiset muutokset

Kaupunkitasoisen osallistuvan budjetoinnin malli hyväksyttiin kaupungin hallituksessa 19.6. ja kehittämisryhmä päätti toimintansa. Ensimmäinen kierros koko kaupungin osallistuvaa budjetointia alkaa marraskuussa asukkaiden ideoinnilla ja syksyllä pohjustetaan asukasvuorovaikutus vaihetta valmistelemalla ohjeita ja viestinnän materiaaleja sekä kokoamalla yhteen tarvittavat työryhmät ja verkostot toimialoittain ja suuralueittain.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä alkuvuosi on kulunut lakisäätöisen hyvinvointiraportoinnin parissa. Kevään aikana valmistui uusi hyvinvointisuunnitelma vuosille 2023-2025, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 19.6.2023. Hyvinvointisuunnitelmaa tullaan täydentämään vammaispoliittisella ohjelmalla syksyn 2023 aikana. Sote-uudistuksen jälkeen on havaittu puutteita hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen resurssoinnissa, koska kunnille on jäänyt velvoittavia tehtäviä osa-alueista, joita tehneet työntekijät ovat siirtyneet hyvinvointialueelle. Hyvinvointialueen johdolla on käyty lakisäätöiset alueelliset hyte-neuvottelut, joihin Vantaan kaupunki on osallistunut.

Harrastusten Vantaa -hankkeessa kevätkausi toteutui pitkälti suunnitelmien mukaisesti - kevään aikana toteutui kokonaisuudessaan yli 200 viikoittaista harrastusryhmää, joissa yksittäisiä osallistujia oli

lähes 3 000 sekä käyntikertoja lähes 25 000. Harrastustoimijoiden osakilpailutus saatiin päätökseen kesäkuussa, ja tarjouksen määräajassa jätti yhteensä 42 toimijaa. Mukana on myös useita uusia toimijoita. Alkavalla kaudella toiminnan palvelulupausta kehitetään ja yhteistyötä tullaan vahvistamaan muun muassa oppilashuollon kanssa. Harrastusten Vantaan toimintakausi alkaa syyskuun alussa luontevasti heti valtakunnallisen Harrastusviikon jälkeen viikolla 36.

Kuusijärven kärkihanketta kehitetään kohti visiota saavutettavasta koko kansan luonto- ja virkistyspaikasta. Saavutettavuutta on parannettu lisäämällä kestäviä kulkuyhteyksiä suositulle kesäkaudelle. Laajempi pysäköintialue tulee parantamaan alueen saavutettavuutta ympärivuotisesti. Esteettömiä retkeilypalveluja on parannettu, kun uudistunut tulentekopaikka avattiin käyttöön. Uudishankkeiden, muun muassa savusaunojen ja esteettömän uimapaikan, suunnittelutyötä jatketaan loppuvuosi. Ympärivuotista vetovoimaisuutta päästään mittamaan, kun kävijämääräseuranta otetaan käyttöön. Hallintomallisuunnittelussa edetään kohti keskitettyä hallintovastuuta.

Uusi **MEK-ohjelma** vuosille 2023–2025 (ts. **Sosiaalisesti kestävä Vantaa -strategiateema**), joka hyväksyttiin kaupunginhallituksessa marraskuussa 2022, on käynnistynyt lupaavasti alun rekrytointihaasteista huolimatta. Tällä hetkellä toimenpiteistä arviolta 19 toteutuu täysin, 4 toteutuu osittain sekä 1 ei toteudu lainkaan. Lisäksi vähintään 4 toimenpidettä on niin alkuvaiheessa, että niiden kehittymistä on vielä vaikea arvioida. Ohjelman kautta mahdollistuu 33:n työntekijän panos eriarvoistumisen torjuntaan, joiden lisäksi ohjelmassa toimii syksyllä yksi harjoittelija sekä kolme opinnäytetyöntekijää. Lisäksi ohjelmassa työskentelee joko osa-aikaisena tai ostopalveluiden ja asiantuntijapalkkioiden kautta lukuisia henkilöitä. Suorien henkilöstömenojen ohella ohjelman rahalla on hankittu muun muassa tiedolla johtamista tukevia järjestelmiä (esim. Puhti-hanke), kielikursseja maahanmuuttajille, urheiluvallmentajia kouluille, luotu yhteisötaidetta, tapahtumia ja kulttuuria lähiihinkin, tehty osallistuvaa budjetointia, tuettu asiantuntijoita muodostetuissa segregaatiotyöryhmissä sekä tiivistetty yhteistyötä kaupunkien, kuntien, valtion sekä tutkimuslaitosten kanssa erityisesti Lähiöohjelman kautta.

Elinikäisen oppimisen uuden palvelualueen toimintakulttuuria ja johtamista kehitetään, mihin liittyy myös koko henkilöstöä koskevia kehittämistoimenpiteitä ja osaamisen kehittämistä. Saavutettavuutta lisätään mm. tavoittelemalla hallittua kasvua ja palveluiden monipuolistamista, mikä edellyttää lisäresurssia henkilöstön palkkaamiseen. Kehittämisprosessin suunnittelutyö on käynnistetty.

Maahanmuuttajakoulutus ja aikuisten perusopetus kasvavat edelleen, mihin liittyy suomi toisena kielinä -opetuksen ja kotouttamiskoulutuksen lisääminen ja kehittäminen. Aikuisten perusopetusta järjestetään ja kehitetään yhteistyössä Kason kanssa, ja tähän liittyvä opetussuunnitelman uudistaminen on käynnissä. Maahanmuuttajakoulutuksen ja aikuisten perusopetuksen kasvua hankaloittaa tilan puute; lisätilaa on etsitty, etsiminen jatkuu yhä.

Taiteen perusopetuksen musiikin yleisen oppimäärän opetussuunnitelman laadintatyö on meneillään ja se saadaan valmiiksi vuoden 2023 aikana. Yleisen oppimäärän opetussuunnitelma otetaan käyttöön elokuussa 2024. Musiikin varhaiskasvatuksen toiminnan kehittäminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa on käynnissä. Pidemmän aikavälin tavoitteeksi on asetettu Kuvataidekoulun oppilasmäärän saaminen koronaa edeltävälle tasolle.

Sekä kansalaisopistossa että taiteen perusopetuksessa on meneillään osaamisperusteisten kurssien kuvaamis- ja laadintatyö: osaamisperusteisten kurssien suoritukset voidaan siirtää kansalliseen KOSKI-tietovarantoon, jolloin opiskelijan on mahdollista hyödyntää saavuttamaansa osaamista tutkintotavoitteisessa koulutuksessa.

Palvelualueen oppilaitosten näkyvyyttä parannetaan sekä kehitetään näyttely- ja tapahtumatoimintaa.

Kulttuuri- ja kirjastopalveluissa on edelleen uuden palvelualueen muodostusvaihe. Palvelualueelta 26 henkilöä osallistuu vuoden kestävään tuotekehittäjän erityisammattitutkinnon suorittamiseen, jossa haemme uusia tulevaisuuden edellyttämiä yhteisiä toimintatapoja ja –malleja teemalla “Ikku-noita uuteen”.

Vantaan kulttuurilapset –toiminta vuonna 2023 ja sen jälkeen syntyneille on käynnistynyt. Ilmoittautumisia mukaan toimintaan on kevätkaudella tullut odotettua hitaammin, mikä vaatii panostusta viestintään ja markkinointiin.

Tempo-orkesteritoiminnan siirtyminen hallinnollisesti musiikkiopistosta lasten ja nuorten kulttuuripalveluita saattaa tuoda mukanaan taloudellisia haasteita.

Häkansbölen kartanoalueen kehittämistyössä on aloittanut projektikoordinaattori. Alueen visio- ja hallintomalliesitystä on valmisteltu päätöksentekoon. Lisäksi on aloitettu seuraavien vuosien toimintasuunnitelmien suunnittelu, osallisuustoimenpiteet sekä kesän tapahtumatuotannon koordinointi.

Opetushallitus myönsi n. 50 000 euroa Erasmus- hankkeeseen, jolla noin 30 työntekijän liikkuvuutta edistetään Euroopan maissa. Projektin tarkoituksena on toinen toisiltaan oppiminen ja yhteistyön lisääminen.

Vantaan 50- juhlavuosi 2024 suunnittelu ja valmistelu on käynnissä. Asiakkaiden lainat ja käynnit kirjastoissa ovat lisääntyneet viime vuoteen verrattuna, samoin omatoimiajan määrää on pystytty lisäämään. Asiakaskoulutusten ja tapahtumien määrä on kasvanut alkuvuoden aikana. Hankehakemukset ovat olleet menestyksekkäitä ja kolme uusi hanketta voidaan käynnistää (Robohanke, Lukustartti ja Vantaudu lukemiselle). MEK-rahoituksen toiminta on Uuden Mosaiikin kirjaston kilpailutukset ja hankinnat ovat toteutuneet. Tikkurilan kirjastotalon peruskorjauksen hankesuunnitelma viimeistellään syksyllä. Helmet-kirjastojen yhteistyö jatkuu uuden hakuportaalin, Helmet-Finnan, avaamisella koe-käyttöön asiakkaille.

Liikunnan palvelualueen toiminta on toteutunut suunnitellusti. Vantaan liikumisohjelman laatiminen on käynnissä ja tavoitteena on suunnitelma-asiakirjan valmistuminen kuluvan vuoden aikana. Ohjelmassa luodaan koko kaupungin yhteiset tavoitteet ja konkreettiset toimenpiteet, joiden avulla lisätään asukkaiden arkiliikkumista ja fyysistä aktiivisuutta.

Hakunilan tekojäiden ja lähiliikuntapaikkojen rakentaminen etenevät ja töiden on tarkoitus valmistua vuoden 2023 aikana. Elmon urheilupuiston esirakentaminen ja uimahallin suunnittelu jatkuvat. Kesän aikana on valmistunut viisi ulkokuntosalia Havukoskelle, Itä-Hakkilaan, Askistoon, Pähkinärinteeseen ja Ilolaan. Martinlaakson uimahallin peruskorjaustöitä jatketaan tukirakenteiden vahvistamisella ja altaiden laattatöillä.

Toiminnallisten palveluiden osalta palveluiden tarjonta on toteutunut suunnitellusti. Alkuvuoden aikana toiminnallisten palveluiden yksikköä uudelleen järjestelty, jotta se vastaisi organisatorisesti palvelutuotannon vaatimuksia.

Nuoriso- ja yhteisöpalveluiden kesä on sujunut pääsääntöisesti hyvin ja rauhallisesti. Pähkinärinteen alueella oli kesän aikana enemmän nuoriin liittyvää häiriökäyttäytymistä, johon nuorisopalveluista

pystyttiin reagoimaan lisäämällä jalkautumista. Nuorten aikuisten palveluissa myös nuorten huonovointisuus on näkynyt ja kesäajan tuntuma oli, että huumeisiin liittyvät kysymykset olisivat entistä enemmän pinnalla.

Alueellisessa nuorisotyössä alkuvuodesta syventyneeseen henkilöstöpulaan tehdyt toimenpiteet on alkaneet puremaan ja henkilöstövajauksen pahin vaihe on ohi. Rekrytoinnit jatkuvat vielä joidenkin paikkojen osalta ja vaihtuvuutta edelleen on, mutta saatavuuteen liittyvät kysymykset ovat parantuneet. Seuren kanssa tehty iso kampanja on tuottanut hyviä tuloksia ja palkankorotukset ovat lisänneet näkyvyyttä ja tuoneet lisää tiedustelijoita sekä hakijoita avoimna oleviin paikkoihin.

Nuorten aikuisten palveluissa nuorten mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvät asiat ovat näkyneet kesällä. Palveluille on ollut paljon kysyntää, mutta nuoret ovat myös huonovointisia ja tarvitsevia. Alkukesästä toteutettiin nuorten aikuisten Erasmus-vaihto Italiaan, josta tulivat vastavierailulle Vantaalle elokuussa. Lähes kaikille mukana olleille vantaalaisille tämä oli ensimmäinen tai ensimmäisiä ulkomaanmatkoja elämässään. Rinnallakulkien nuorisotyö laskuun hankkeessa kehitettyä toimintamallia ollaan vakinaistamassa ja nuorisopalveluissa on jatkossa uusi nuorten aikuisten tarpeisiin kohdistettu palvelu (Nuorten yksilövalmennus).

Yhteisöpalveluiden toiminta on sujunut normaalisti. Palveluyksikössä on lähdetty valmistelemaan valtionavustusta ruoka-aputoimijoille, joka tänä vuonna (ja mahdollisesti tulevaisuudessa) tullaan jakamaan kuntien kautta. Toinen yhteisöpalveluissa valmistelussa oleva asia on ARA-rahoituksella toteutettava kunnan asumisneuvonta. Rahoitushakua valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja VAV:n kanssa.